

2. Концепція сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина» на 2012-2021 роки.

3. Державний стандарт базової та повної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 / сайт Міністерства освіти і науки України.

4. «Пояснювальна записка» до нових програм з української літератури, 1998 рік.

5. Охитина Л.Т. «Психологические основы урока. В помощь учителю / Л.Т. Охитина – М.: Просвещение, 1977. – 96 с.

6. Сергієнко А. Формування ціннісних орієнтацій особистості на уроках української мови і літератури // Українська література в загальноосвітній школі» Науково-методичний журнал №12, грудень 2013. – С. 14.

7. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн. 1: Навч. посібник / за ред. О. Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005. – 552 с. – 160 с.

Ященко К.Е.

студентка;

Надригайло Т.О.

спеціаліст,

Кам'янський державний енергетичний технікум

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Екологічне виховання – спосіб впливу на почуття людей, їх свідомість, погляди і уявлення. Але будь-яке виховання, в тому числі екологічне, повинне ґрунтуватися на освіті, насамперед екологічній. Мета освіти – формування фізичного та психічного, духовного здоров'я людини і всього суспільства. Освіта сама по собі не гарантує захисту від нерозумного, а то і злочинного ставлення до природи, а отже, і до людей. Свідомість людини – безпека країни, запорука подальшого існування життя на планеті. Екологічна освіта охоплює сферу знань, умінь і навичок, необхідних для дбайливого відношення до природного середовища. Вона – основа професійної підготовки фахівців у будь-якій сфері, зв'язаній, навіть побічно, із природою.

Екологічна ситуація, яка склалася в світі, настійно вимагає швидкої перебудови мислення людства і кожної конкретної людини, формування екологічної свідомості і екологічної культури. У зв'язку з цим екологічна освіта і екологічне виховання стають новим пріоритетним напрямком педагогічної теорії і практики. У цій системі особливе місце належить школі – найважливішій ланці становлення особистості. Одним з найважливіших її завдань є підвищення екологічної грамотності учнів, озброєння їх навичками економного, бережливого використання

природних ресурсів, формування активної, гуманної позиції у ставленні до природи, що базується на екологічній свідомості. Це передбачає дотримання моральних і правових принципів природокористування й пропаганду ідей щодо його оптимізації, активну діяльність із вивчення й охорони природи своєї місцевості.

Екологічна свідомість – це глибоке розуміння нерозривного зв'язку людини з природою, залежності добробуту людей від цілісності й порівняної незмінності їхнього середовища проживання. Це найвищий рівень усвідомлення людиною свого місця та значення в еволюції біосфери у зв'язку з бурхливим розвитком науки і технологій.

Прикладами екологічної свідомості у школяра може бути прагнення до економного використання води у побуті, викидання сміття у відведені для цього урни, а не під кущ, бо там уже є звалище; відокремлення паперу та картону від іншого побутового сміття (навіть якщо не здаєш його до приймального пункту, вистав до смітника в окремій коробці – хтось здасть), та інше.

Екологічно свідомою людиною додержується правил раціонального природокористування, піклується про поліпшення стану довкілля, бореться проти його забруднення й руйнування.

Екологічна поведінка складається з окремих учинків (сукупність відносин, конкретних дій, умінь і навичок) і ставлень людини до них.

Екологічне виховання безпосередньо пов'язане з екологічною освітою. Екологічна освіта – це елемент загальної освіти, спрямований на засвоєння учнями наукових основ взаємодії суспільства й природи для формування усвідомлення тісного взаємозв'язку всіх природних і соціальних процесів, необхідності захисту довкілля та його поліпшення, раціонального природокористування.

Природоохоронна освіта і виховання – це проблема першочергового значення, без якої неможливо поліпшити стан навколишнього природного середовища. В розвинутих країнах це зрозуміли вже давно. Наприклад, в Голландії з 1919 р. діє служба дитячого і шкільного виховання. Заняття ведуть так, щоб діти самі відкривали для себе природу в практичному спілкуванні з нею. Знання, отримані на основі практики, зберігаються довше, ніж придбані з підручників. Такі знання формують основи совісного, естетичного виховання, екологічної свідомості як складової частини загальної культури людини. В нашій країні тільки наприкінці 60-х рр. почали створювати мережу науково-педагогічних установ для вивчення цієї проблеми.

У віці 5-6 років у дітей вже повинні бути сформовані уявлення про зв'язки між природними явищами, залежності не комфортності життя від екологічних умов, пов'язаних з діяльністю людей. Саме цей віковий період дуже важливий для подальшого виховання дітей, зокрема екологічного.

Учні 4-9 класів вивчають історію суспільства, що відображає основні етапи використання природи людиною для її потреб. У цьому

віковому періоді важливі факультативні курси з екології, історії її розвитку, сучасного стану охорони природи. Але цього недостатньо. Необхідно ставити питання про постійний курс екології й охорони природи в середній школі як постійних навчальних предметів, які треба починати з 8 класу, коли формується свідоме відношення до довкілля.

В 9-11 класах здобуваються основи діалектичного підходу до розуміння єдності суспільства і природи, їхньої взаємозалежності.

На основі вище викладеного можна зробити висновок, що потрібно дати можливість молоді зрозуміти складний характер навколишнього середовища, яке є результатом взаємодії його біологічних, фізичних, соціальних, економічних і культурних чинників, сприяти усвідомленню важливості навколишнього середовища для економічного, соціального і культурного розвитку.

Відомо, що наші предки шанували природу. У національних традиціях усіх народів було закладене шанобливе ставлення до природи. Краса рідної природи з великою любов'ю оспівана в багатьох українських піснях, думах, казках, легендах. Від своїх батьків і дідів діти дізнавалися про те, що гріхом є забруднити джерело, кинути сміття в річку, безцільно зламати дерево або зірвати квітку, катувати і вбивати беззахисних тварин. Чи виховують дітей у такому ж дусі тепер, у вік споживацького ставлення до природи? Виявляється, що основною небезпекою для навколишнього середовища стало невігластво людей, їхня черствість, байдужість, невміння співчувати іншим. Людина сьогодні втратила зв'язок зі своїм минулим, його культурою, мораллю, традиціями. Отже, існує досить серйозна причина екологічної кризи – це занепад духовності, надзвичайно низький рівень екологічної культури, загальний спад морального рівня протягом останніх десятиліть. Ясно, що стиль сучасного людського буття є хибним, і його неодмінно належить змінити. Якщо ми хочемо зберегти біосферу і самі зберегтись в ній, то необхідно виробити і керуватись у своїх діях новими моральними принципами і критеріями, новою філософією життя.

Список використаних джерел:

1. Васюта О.А. Проблеми екологічної стратегії України в контексті глобального розвитку. – Тернопіль, 2001. – С. 311-338.
2. Концепція екологічної освіти – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.irpin.com/viddil/v5/d33.htm>
3. Крисаченко В.С. Екологічна культура. – К., 1996. – С. 47-55.
4. Маркович Д. Социальная экология. – М., 1991. – С. 154-161.